

نواندیشی برای هزاره نوین

مفاهیم، روشها و ایده‌های آینده پژوهی

ریچارد اسلاتر و همکاران

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
موسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی
مرکز مطالعات و برنامه ریزی استراتژیک

مفاهیم، روشها و ایده‌های آینده پژوهی

نواندیشی برای هزاره نوین

ریچارد اسلاتر و همکاران

Edited by: RICHARD A. SLAUGHTER

NEW THINKING FOR A NEW MILLENNIUM

انتشارات موسسه آموزشی و تحقیقاتی صنایع دفاعی

فهرست مطالب

صفحه

درباره نویسندگان

مقدمه

۱	مقصود ما از آینده پژوهی چیست؟
۲	پیشینه تاریخی آینده پژوهی
۲	جهان شمولی درک زمان و آینده در جوامع مختلف
۳	گذر از مکان به زمان در تفکر آرمان شهری
۴	سرچشمه‌های اخیر مطالعات آینده پژوهی
۹	یک رشته پژوهشی جدید
۱۱	اهداف مطالعات آینده پژوهی
۱۴	مفروضات آینده پژوهان
۲۰	روشهای آینده پژوهی
۲۶	تئوریهای دگرگونی اجتماعی و آینده
۳۱	نتیجه‌گیری: سیمای آینده برای زمانه ما
۳۴	مراجع

آینده پژوهی و علوم انسانی:

۳۹	بررسی مسأله سناریوهای هنجاری
۴۱	دو راهکار برای ارتباط دو هدف
۴۲	زمینه بحث
۵۰	۱. پارادایم در حال ظهور در علوم انسانی
۵۳	۲(الف). انسان‌شناسی از توضیح تا علم نمادشناسی
۶۲	۲(ب). دستاوردهای انسان‌شناسی نوین برای آینده پژوهی
۶۳	۳(الف). نقد ادبی و میراث مکتب اگزیستانسیالیسم
۷۲	۳(ب). اهمیت تحولات اخیر نقد ادبی برای آینده پژوهی
۸۲	۵ (الف) از تئوری انتقادی تا جامعه‌شناسی اگزیستانسیالیستی
۹۵	۵(ب) اهمیت جامعه‌شناسی اگزیستانسیالیست برای آینده پژوهی
۹۶	۶. به سوی پارادایمی نوظهور
۱۰۳	یادداشتها

پنجاه کار کلیدی:

۱۰۷	راهنمایی برای آشنایی نوآموزان با ادبیات آینده پژوهی
۱۰۷	مقدمات کلاسیک
۱۱۱	نگاهی به گذشته و آینده
۱۱۴	روندها
۱۱۷	سناریوها

۱۲۰	مدینه‌های فاصله
۱۲۲	معضل جهانی
۱۲۶	تغییر
۱۳۰	یادداشتها

بخش ۲ آینده‌پژوهی و آموزش ۱۳۵

۱۳۷	آینده‌پژوهی به‌عنوان دانشی کاربردی
۱۳۷	آینده‌پژوهی و نسبت آن با تصمیم‌گیری مدرن دانشگاهی
۱۴۰	پس آینده‌پژوهی چیست؟
۱۴۰	رویدادها
۱۴۱	روندها و مسائل نوظهور
۱۴۳	اقدامها و تصویر
۱۴۳	آینده‌پژوهی، جبرگرایی، گسیختگی
۱۴۶	ویژگیهای یک آینده‌پژوه
۱۴۸	آینده آموزش عالی
۱۴۸	آینده‌پژوهی باید سودمند باشد
۱۴۹	آینده‌پژوهی هم "محلی" است و هم "جهانی"
۱۴۹	مراجع

مؤسسه ابداعات اجتماعی (لندن) ۱۵۳

۱۵۷	در زمینه‌های آموزشی: برگزاری کارگاههای ابداعات اجتماعی در مدارس
۱۵۹	در زمینه سیاسی: گفتگو درباره طرح اساسنامه اروپای شرقی
۱۶۰	در زمینه بهزیستی: مرکز مرگهای طبیعی
۱۶۱	در زمینه‌های صرفاً آینده‌گرا: شورای حمایت از نسلهای آینده
۱۶۶	مراجع

نظامهای آموزشی همچون عوامل دگرگونی:

۱۶۷	نظری اجمالی به آموزش آینده‌ها
۱۶۷	چرا ملاحظات مربوط به آینده در زمینه‌های آموزشی کاربرد دارند؟
۱۶۹	آینده‌پژوهی و نظام آموزشی
۱۷۲	اصول و مبانی آموزش آینده‌ها
۱۷۶	یادداشتها

مطالعه منتقدانه آینده به‌عنوان یک استراتژی آموزشی ۱۸۱

۱۸۳	مطالعه منتقدانه آینده چیست؟
۱۸۷	تدریس مطالعه
۱۸۹	مطالعه منتقدانه آینده زمینه‌ساز ظهور پژوهش منتقدانه آینده است

۱۹۰	طرحی کلی سه دوره درسی
۱۹۴	ارزیابی و نتایج
۱۹۴	حال و هوای عمومی ارزیابی‌ها
۱۹۵	مشکلات
۱۹۵	زمینه‌هایی برای بهبود
۱۹۶	زمینه‌هایی برای توسعه
۱۹۷	چالش‌هایی برای مربیان رشته آینده‌پژوهی
۱۹۹	پیامدهای جامع‌تر
۲۰۳	نتیجه‌گیری: مطالعه منتقدانه آینده به عنوان یک استراتژی آموزشی
۲۰۵	مراجع

آموزش آینده‌های عاری از خشونت در رسانه‌های گروهی

۲۰۷	کودکان و نوجوانان
۲۰۹	بررسی "رسانه‌های بازی"
۲۱۲	تولیدات رسانه‌های چاپی
۲۱۲	کتابهای درسی مدارس
۲۱۵	کاربرد روزنامه در کلاس
۲۱۸	مجلات کمیک جوانان
۲۲۱	تولیدات رسانه‌های الکترونیکی
۲۲۱	بازیهای کامپیوتری
۲۲۳	مجموعه تلویزیونی فراتر از ۲۰۰۰
۲۲۵	آثار هنری که بازگو کننده احساسات و افکار دانش‌آموزان است
۲۲۷	نتیجه‌گیری
۲۲۸	مراجع

بخش ۳ یادگیری اجتماعی برای هزاره نوین

۲۳۵	روشهای توسعه مبانی معرفتی آینده‌پژوهی
۲۳۶	هفت مسیر
۲۳۷	سازماندهی فکری دانش موجود
۲۳۸	ایده‌های تازه در کنفرانسها
۲۳۸	دگرگونی اجتماعی و اداره اجتماع
۲۳۹	آموزش، یادگیری و تغییر فردی
۲۴۰	مدافعی برای نسلهای آینده
۲۴۰	تحول جهانی
۲۴۱	یافتن مسیری به سوی آینده‌ای مطلوب
۲۴۲	مراجع

۲۴۵	پیش‌بینی جامعه‌ای پایدار
۲۴۶	چگونه گرفتار مخمصه ناپایداری جامعه شدیم؟
۲۴۷	چرا جامعه مدرن ناپایدار است؟
۲۴۹	اگر ما تغییر نکنیم چه روی خواهد داد؟
۲۵۰	چه چیزی باید تغییر کند تا جامعه بشری بتواند به حیات خود ادامه دهد؟
۲۵۱	مقایسه ارزشها و اهداف در جوامع پایدار و جوامع مدرن
۲۵۴	تجدید نظر در توجه ویژه جامعه مدرن به اقتصاد
۲۵۶	علم و فناوری در خدمت جامعه
۲۵۷	یادگیری اجتماعی به‌عنوان عامل پویایی دگرگونیهای اجتماعی
۲۶۱	یادگیری راه رسیدن به جامعه پایدار

۲۶۷	احیای اسطوره‌ها و ارزشهای کهن برای هزاره نوین
۲۸۵	نتیجه‌گیری
۲۸۶	مراجع

۲۸۷	نوآوری اجتماعی و جنبش‌های مدنی
۳۰۵	آینده بخش مستقل جهان